

Cơ chế vượt khung: Bước đột phá thu hút nhân tài khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số

Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) ủng hộ cơ chế vượt khung để thu hút nhân tài khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Bộ xác định trong khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, nhân lực chất lượng cao, nhân tài là yếu tố quyết định, không thể thu hút bằng chính sách cứng nhắc.

Tại buổi Họp báo thường kỳ tháng 7/2025 do Bộ KH&CN tổ chức chiều ngày 05/8 tại Hà Nội, ông Mai Ánh Hồng, Phó Vụ trưởng Vụ Tổ chức cán bộ, Bộ KH&CN đã nhấn mạnh vai trò then chốt của nhân lực chất lượng cao trong công cuộc thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Bộ KH&CN tổ chức Họp báo thường kỳ tháng 7 năm 2025.

Luật mới mở đường cho chính sách đột phá

Ông Mai Ánh Hồng cho biết, với việc Quốc hội thông qua Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo năm 2025 đã tạo ra một nền tảng vững chắc và mang tính đột phá để thu

hút nhân tài và thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Luật được xây dựng bám sát các quan điểm chỉ đạo tại Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trong tình hình mới; tạo hành lang pháp lý thông thoáng, công nhận, trao quyền cho nhà khoa học về sở hữu trí tuệ, tài chính, và quyền khai thác thương mại; thiết lập chính sách đãi ngộ tài chính và phi tài chính hấp dẫn hơn cho nhân tài, nhân lực chất lượng cao về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; Cho phép cơ chế đãi ngộ linh hoạt, kể cả cơ chế vượt khung lương, nhằm thu hút, giữ chân và phát huy nhân tài, đặc biệt là chuyên gia người Việt ở nước ngoài.

Bên cạnh đó Quốc hội cũng đã thông qua Luật Công nghiệp Công nghệ số năm 2025 với mục tiêu cụ thể hóa các chính sách phát triển công nghiệp công nghệ số trở thành ngành kinh tế trụ cột, đóng vai trò quan trọng trong việc thu hút và phát triển nhân tài công nghệ. Luật có chính sách ưu đãi vượt trội để phát triển công nghiệp bán dẫn, hình thành hệ sinh thái bán dẫn Việt Nam. Đồng thời, đặt nền tảng pháp lý cho trí tuệ nhân tạo và tài sản số.

Ông Mai Ánh Hồng, Phó Vụ trưởng Vụ Tổ chức cán bộ chia sẻ tại Hội báo.

"Việc vượt khung lương, cấp nhà ở, điều kiện làm việc không nên xem là đặc ân mà là điều kiện tối thiểu để những người có khả năng tạo đột phá yên tâm làm việc", ông Mai Ánh Hồng cho hay.

Những cơ chế chính sách cụ thể

Để cụ thể hóa tinh thần của Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo 2025 và triển khai các cơ chế "vượt khung", Bộ KH&CN dự kiến sẽ tập trung vào các chính sách cụ thể:

Xây dựng và ban hành các quy định cụ thể về cơ chế chấp nhận rủi ro; cơ chế tự chủ đối với các tổ chức KH&CN công lập; chính sách thu hút, sử dụng và trọng dụng đối với nhân tài, nhân lực chất lượng cao và quy định về phân chia lợi ích từ kết quả nghiên cứu.

Xây dựng, tổ chức triển khai thực hiện Đề án "Phát triển, trọng dụng nhân tài, nhân lực chất lượng cao phục vụ phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia"; phát triển các chương trình quốc gia có mục tiêu cụ thể để thu hút các nhà khoa học Việt Nam ở nước ngoài về làm việc, cũng như các chuyên gia nước ngoài có kinh nghiệm. Các chương trình này có thể bao gồm gói hỗ trợ tài chính đặc biệt, điều kiện làm việc ưu việt, và cơ hội phát triển sự nghiệp rõ ràng.

Đầu tư vào hạ tầng và môi trường nghiên cứu: Nâng cấp các phòng thí nghiệm trọng điểm, trung tâm nghiên cứu đạt chuẩn quốc tế, xây dựng các khu công nghệ cao, vườn ươm công nghệ để tạo môi trường thuận lợi cho sáng tạo và đổi mới.

Thúc đẩy liên kết giữa nghiên cứu và doanh nghiệp: Khuyến khích mạnh mẽ các doanh nghiệp đầu tư vào R&D, hợp tác với các viện nghiên cứu, trường đại học để ứng dụng kết quả khoa học vào thực tiễn sản xuất, kinh doanh; phát triển thị trường cho các sản phẩm KH&CN.

Thúc đẩy hợp tác quốc tế và chuyển giao công nghệ: Tạo điều kiện cho các nhà khoa học Việt Nam tham gia vào các dự án quốc tế, các mạng lưới nghiên cứu toàn cầu, đồng thời thu hút các tập đoàn công nghệ lớn đặt trung tâm R&D tại Việt Nam.

Giảm thiểu các rào cản hành chính, đảm bảo quyền tự chủ tối đa cho nhà khoa học, cung cấp nguồn lực (tài chính, trang thiết bị, cơ sở dữ liệu) bảo đảm cho nghiên cứu và thử nghiệm.

Đánh giá dựa trên hiệu quả và sản phẩm: Thay vì nặng về quy trình, tập trung vào kết quả đầu ra, các công bố quốc tế, bằng sáng chế, sản phẩm thương mại hóa có giá trị.

Tạo môi trường hấp dẫn thúc đẩy "sự trở về" của các nhà khoa học Việt Nam ở nước ngoài

Ông Mai Ánh Hồng chia sẻ, Bộ KH&CN luôn đánh giá cao và đặt nhiều kỳ vọng vào "sự trở về" của các nhà khoa học Việt Nam đang làm việc ở nước ngoài. Đây được xem là một cơ hội vàng để tạo ra những đột phá cho ngành khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số trong nước.

Thứ nhất, tiếp thu tri thức và kinh nghiệm tiên tiến: Các nhà khoa học không chỉ sở hữu kiến thức chuyên môn sâu rộng mà còn là kinh nghiệm làm việc trong môi trường nghiên cứu đẳng cấp quốc tế, phương pháp luận hiện đại và mạng lưới kết nối toàn cầu.

Thứ hai, tạo động lực nội sinh mạnh mẽ: Sự trở về của các nhân tài sẽ mang theo kiến thức, kinh nghiệm, tư duy đổi mới và mạng lưới quan hệ quốc tế, trực tiếp góp phần nâng cao năng lực nghiên cứu, phát triển công nghệ trong nước.

Thứ ba, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia: Đội ngũ nhân tài mạnh mẽ là yếu tố cốt lõi để Việt Nam làm chủ công nghệ lõi, tự chủ sản xuất các sản phẩm công nghệ cao, giảm phụ thuộc vào nước ngoài và nâng cao vị thế trên bản đồ công nghệ toàn cầu.

Thứ tư, kết nối Việt Nam với thế giới: đội ngũ trí thức Việt kiều là cầu nối quan trọng giúp Việt Nam hội nhập sâu rộng hơn vào chuỗi giá trị và mạng lưới nghiên cứu khoa học toàn cầu.

Tuy nhiên, theo ông Mai Ánh Hồng, để thu hút thành công, cần có chính sách mạnh mẽ, cụ thể và nhất quán. Kỳ vọng của Bộ là các chính sách mới, đặc biệt là Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo, Luật Công nghiệp công nghệ số sẽ tạo ra môi trường thực sự hấp dẫn, thúc đẩy "sự trở về". Đây chính là tiền đề quan trọng để thu hút, giữ chân và phát huy tối đa tiềm năng của nhân tài, mang lại những đột phá chiến lược cho các lĩnh vực công nghệ mũi nhọn của Việt Nam.

Trung tâm Truyền thông KH&CN

Nguồn: Bộ Khoa học và Công nghệ (MST)